

Sygn. akt II USKP 129/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa J. Spółki z o.o. Spółki komandytowej z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
przy udziale zainteresowanego J. B.
o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 marca 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 października 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania, pozostawiając
temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. (dalej: organ rentowy)
decyzją z 14 lipca 2017 r., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2, art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 9

ust. 2, 2c i 4a, ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.) – (dalej: ustawa systemowa), stwierdził, że J. B. (dalej: ubezpieczony) podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym wypadkowemu u płatnika składek Agencja Ochrony „J.” Sp. z o.o. sp. k. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia w okresach od 1 lutego 2017 r. do 28 lutego 2017 r. i od 1 maja 2017 r. i nie podlegał tym ubezpieczeniom w okresach od 23 maja 2016 r. do 31 stycznia 2017 r. i od 1 marca 2017 r. do 30 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z 12 grudnia 2017 r., XIII U (...) oddalił odwołanie Agencji Ochrony „J.” sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w W. od powyższej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, że odwołującą się spółkę z ubezpieczonym łączył stosunek zlecenia od 23 maja 2016 r., z którego tytułu Agencja Ochrony „J.” Sp. z o.o. sp. k. uiszczala za J. B. jedynie składki na ubezpieczenia zdrowotne. Agencja Ochrony „J.” Sp. z o.o. sp. k. w dniu 1 stycznia 2017 r. zawarła z J. B. umowę zlecenia na czas nieoznaczony, od 1 stycznia 2017 r. Na jej podstawie zleceniobiorca zobowiązał się do zapewnienia wspólnie z innymi zleceniobiorcami ochrony konkretnego obiektu. Z postanowień umowy wynikało, że z tytułu wykonywania umowy zleceniobiorcy przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości wynikającej z pomnożenia ustalonej stawki godzinowej i liczby godzin pełnionej ochrony w danym miesiącu. Wynagrodzenie za dany miesiąc miało być wypłacane w miesiącu wykonywania usługi, nie później niż do 25 dnia następnego miesiąca. Przy zawieraniu umowy J. B. złożył oświadczenie, że jest zatrudniony w innym przedsiębiorstwie na podstawie umowy, od której odprowadzane są składki na ubezpieczenie społeczne, a osiągnęte wynagrodzenie brutto z tytułu tego zatrudnienia wynosi nie mniej niż minimalne ustawowe wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę. Jednocześnie ubezpieczony wskazał, że rezygnuje z objęcia go dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym z tytułu zawarcia umowy zlecenie z Agencją Ochrony „J.” Sp. z o.o. sp. k. Z tytułu wykonywania tej umowy J. B. otrzymał wynagrodzenie w lutym 2017 r. na kwotę 2.261,64 zł. Agencja Ochrony „J.” Sp. z o.o. sp. k. nie zgłosiła J. B. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych

emerytalnego i rentowego. Powyższa umowa została rozwiązana z dniem 30 kwietnia 2017 r.

Następnie w dniu 1 maja 2017 r. Spółka zawarła z J. B. kolejną umowę zlecenia. Umowa zawarta została na czas określony, od 1 maja 2017 r. do 31 maja 2017 r. Na jej podstawie zleceniobiorca zobowiązał się do wykonywania analogicznych do poprzednich czynności. Z zapisów umowy wynikało, że z tytułu wykonywania umowy zleceniobiorcy przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości wynikającej z pomnożenia ustalonej stawki godzinowej i liczby godzin pełnionej ochrony w danym miesiącu. Ustalona stawka brutto wyniosła 13 zł za godzinę pracy. Wynagrodzenie miało być płatne przynajmniej raz w miesiącu, w terminie do 25 dnia następnego miesiąca. Z tytułu wykonywania tej umowy J. B. nie otrzymał żadnego wynagrodzenia.

W dniu 2 czerwca 2017 r. odwołująca się Spółka zawarła z J. B. umowę zlecenia na czas nieoznaczony, od 2 czerwca 2017 r. Na jej podstawie zleceniobiorca zobowiązał się do wykonywania analogicznych jak we wcześniejszych umowach czynności. Z zapisów umowy wynikało, że z tytułu wykonywania umowy zleceniobiorcy przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości wynikającej z pomnożenia ustalonej stawki godzinowej i liczby godzin pełnionej ochrony w danym miesiącu. Ustalona stawka brutto wyniosła 13 zł za godzinę pracy. Wynagrodzenie miało być płatne w miesiącu wykonywania usługi, nie później niż do 25 dnia następnego miesiąca. Z tytułu wykonywania tej umowy J. B. otrzymał wynagrodzenie w lipcu 2017 r., przelewem z 17 lipca 2017 r., na kwotę 965,95 zł, za prace wykonane w czerwcu 2017 r. Ponadto przelewem z 26 lipca 2017 r. na kwotę 3.191,82 zł otrzymał wynagrodzenie za lipiec 2017 r.

Równolegle 1 czerwca 2017 r. J. B. zawarł umowę zlecenia z P. sp. z o.o. z siedzibą w W., w której zobowiązał się do wykonywania czynności ochrony na rzecz klienta - Agencji Ochrony „J.” sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w W. w okresie od 1 czerwca 2017 r., na czas nieoznaczony. Wynagrodzenie za godzinę pracy wynosić miało 13 zł brutto. Miało być płatne co najmniej raz w miesiącu w terminie do 14 dni następnego miesiąca. Z tytułu wykonywania tej umowy J. B. otrzymał wynagrodzenie w lipcu 2017 r. w kwocie 1.487,56 zł. za prace wykonane w czerwcu 2017 r. Nadto we wrześniu 2017 r. otrzymał od tej spółki wynagrodzenie za prace

wykonaną w sierpniu 2017 r. (na kwotę 1.487,56 zł). Z tytułu wykonywania powyższej umowy płatnik P. sp. z o.o. z siedzibą w W. zgłosił J. B. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z dniem 1 lipca 2017 r. W sierpniu 2017 r. płatnik ten zadeklarował zerową stawkę podstawy składek na ubezpieczenia społeczne.

Równolegle, 1 stycznia 2017 r. J. B. zawarł również umowę zlecenia z J. sp. z o.o. z siedzibą w G., w której zobowiązał się do wykonywania zadań polegających na ochronie osób, obiektów i mienia wskazanego przez spółkę oraz promocji i reklamy przez noszenie ubioru spółki. Umowa ta została zawarta na okres od 1 stycznia 2017 r. do 30 kwietnia 2017 r. Wynagrodzenie za godzinę pracy wynosić miało 13 zł brutto. Miało być płatne w terminie do 15 dnia kalendarzowego następnego miesiąca. Z tytułu wykonywania tej umowy J. B. otrzymał wynagrodzenie za styczeń 2017 r. przelewem dokonany w lutym 2017 r. w kwocie 262,92 zł. Z tytułu wykonywania powyższej umowy płatnik J. sp. z o.o. z siedzibą w G. zgłosił J. B. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z dniem 1 stycznia 2017 r. W styczniu 2017 r. odwołujący nie otrzymał wynagrodzenia z tytułu obowiązywania umowy z J. sp. z o.o.

W dniu 6 lutego 2017 r. J. B. zawarł kolejną umowę zlecenia z J. sp. z o.o. z siedzibą w G.. Umowa ta została zawarta na okres od 6 lutego 2017 r. do 31 lipca 2017 r. Wynagrodzenie za godzinę pracy wynosić miało 13 zł brutto. Miało być rozliczane w okresach miesięcznych na podstawie rachunku. Płatność za usługę, miała następować na rachunek zleceniobiorcy w terminie do 15 dnia kalendarzowego następnego miesiąca. Z tytułu wykonywania tej umowy J. B. otrzymał wynagrodzenie w marcu 2017 r. w kwocie 1.634,65 zł, w kwietniu 2017 r. w kwocie 1.498,68 zł i w maju 2017 r. w kwocie 1.498,68 zł. Z tytułu wykonywania powyższej umowy płatnik J. sp. z o.o. z siedzibą w G. zgłosił J. B. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z dniem 1 lutego 2017 r. W lutym 2017 r. odwołujący otrzymał przelew od tej spółki na kwotę 262,92 zł. W lutym 2017 r. J. sp. z o.o. zadeklarowała zerową stawkę podstawy składek na ubezpieczenia społeczne.

W dniu 27 marca 2017 r. J. B. zawarł umowę zlecenia z J. sp. z o.o. z siedzibą w S., w której zobowiązał się do wykonywania zadań polegających na ochronie osób, obiektów i mienia wskazanego przez spółkę oraz promocji i reklamy

poprzez noszenie ubioru spółki. Umowa ta została zawarta na okres od 27 marca 2017 r. do 31 lipca 2017 r. Wynagrodzenie za godzinę pracy wynosić miało 13 zł brutto. Miało być rozliczane w okresach miesięcznych na podstawie rachunku. Płatność za usługę, miała następować na rachunek zleceniobiorcy w terminie do 15 dnia kalendarzowego następnego miesiąca. Z tytułu wykonywania tej umowy J. B. otrzymał wynagrodzenie w kwietniu 2017 r. w kwocie 679,46 zł oraz w maju 2017 r. w kwocie 416,54 zł. Z tytułu wykonywania powyższej umowy płatnik J. sp. z o.o. z siedzibą w S. zgłosił J. B. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z dniem 1 marca 2017 r. W marcu 2017 r. ten płatnik zadeklarował zerową stawkę podstawy składek na ubezpieczenia społeczne.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że J. B. od 1 lutego 2017 r. ma ustalone prawo do emerytury.

Z uwagi na to, że kwestia podlegania przez zleceniobiorcę ubezpieczeniom społecznym jest rozpatrywana w kontekście miesiąca, Sąd Okręgowy na podstawie wypłat dokonanych na rzecz J. B. ustalił wysokość wynagrodzenia za poszczególne miesiące pracy otrzymywane od zleceniodawców, u których jego zatrudnienie przebiegało równolegle.

Sąd Okręgowy stwierdzając, że odwołanie Agencji Ochrony „J.” Sp. z o.o. sp. k. nie zasługiwało na uwzględnienie wskazał, że spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy J. B. powinien podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz płatnika Agencja Ochrony „J.” Sp. z o.o. sp. k. od 1 lutego 2017 r. do 28 lutego 2017 r. i od 1 lipca 2017 r. do 31 lipca 2017 r.

Sąd pierwszej instancji przyjął, że w przypadku umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, w której określono odpłatność za jej wykonanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe - zgodnie z art. 18 ust. 3 w związku z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej - stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10 tej ustawy. Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy systemowej przychodem jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych. Z kolei zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od

osób fizycznych (Dz.U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.) przychodami są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń. Ponadto zgodnie z § 2 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 78, poz. 465 ze zm.), dla każdego ubezpieczonego, którego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, płatnik składek w raporcie lub imiennym raporcie miesięcznym korygującym, o którym mowa w ustawie, (dalej: „raportem korygującym”), oraz w deklaracji i deklaracji rozliczeniowej korygującej, o której mowa w ustawie, (dalej „deklaracja korygująca”), uwzględnia należne składki na ubezpieczenia społeczne od wszystkich dokonanych lub postawionych do dyspozycji ubezpieczonego wypłat - od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, którego deklaracja dotyczy - stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ustawy systemowej. Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie ze słownikiem języka polskiego przez pojęcie „otrzymane” należy rozumieć takie pieniądze i wartości pieniężne, które zostały zlezeniobiorcy dane. Z uwagi na różnorodność form rozliczeń, pod pojęciem tym mieści się nie tylko gotówka wypłacona zlezeniobiorcy, lecz również kwoty, które wpłynęły na jego rachunek bankowy. Z kolei przez pojęcie „pozostawione do dyspozycji” oznaczać będzie takie wartości pieniężne i pieniądze, które zlezeniobiorca ma możliwość włączyć do swojego władztwa.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że J. B. osiągnął przychód z równolegle trwających umów zlecenia zawartych z odwołującą się spółką w dniu 1 stycznia 2017 r. i z J. sp. z o.o. z siedzibą w G., zawartą w dniu 1 stycznia 2017 r. za styczeń i luty w kwocie 2.261,64 zł z odwołującej się spółki (wypłata w lutym 2017 r.) oraz z tytułu umowy zawartej z J. sp. z o.o. kwotę 262,92 zł (wypłata w lutym 2017 r.), co uzasadnia wniosek, że wynagrodzenie w skali miesiąca, osiągnięte z umowy zlecenia zawartej z pierwszym i drugim zleceniodawcą, nie przekraczało minimalnego wynagrodzenia pracowniczego na poziomie 2.000 zł brutto (1497 zł

netto). Wobec tego obie umowy rodziły obowiązek ubezpieczenia w miesiącu styczniu i lutym 2017 r. Z poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń wynikało, że za styczeń 2017 r. odwołująca się spółka wypłaciła ubezpieczonemu wynagrodzenie w wysokości 2.261,64 zł. w miesiącu lutym 2017 r., zatem wynagrodzenie od odwołującej się spółki, z którą jako pierwszą zawarto umowę w przeliczeniu na miesiąc, nie osiągnęło kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowniczego w styczniu i lutym 2017 r., tj. 2000 zł brutto (1459,48 zł netto). Za styczeń 2017 r. J. sp. z o.o. z siedzibą w G. wypłaciła ubezpieczonemu wynagrodzenie w wysokości 262,92 zł netto, zatem ani to wynagrodzenie, ani wynagrodzenie wypłacone przez odwołującą spółkę za styczeń 2017 r. nie osiągnęły kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowniczego. W konsekwencji umowy z odwołującą i J. sp. z o.o. powinny rodzić obowiązek ubezpieczenia. Także wynagrodzenie należne od obu spółek za luty 2017 r. nie osiągnęło kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowniczego, więc umowy z odwołującą i J. sp. z o.o. powinny rodzić obowiązek ubezpieczenia.

Za marzec 2017 r. odwołująca się spółka ani J. sp. z o.o. nie naliczyła ani nie wypłaciła ubezpieczonemu wynagrodzenia w ogóle, natomiast od Jantar 2 sp. z o.o. ubezpieczony otrzymał wynagrodzenie za luty 2017 r. (wypłacone w marcu 2017 r.) w wysokości 1.634,65 zł tj. 2.184,25 zł brutto, zatem kwota tego wynagrodzenia osiągnęła poziom minimalnego wynagrodzenia pracowniczego i umowa z tą spółką (Jantar 2 sp. z o.o.) pociągała obowiązek ubezpieczenia w miesiącu marcu 2017 r.

Za kwiecień 2017 r. odwołująca się spółka nie naliczyła ani nie wypłaciła ubezpieczonemu wynagrodzenia w ogóle, natomiast od J. sp. z o.o. z siedzibą w G. ubezpieczony otrzymał w maju 2017 r. wynagrodzenie za kwiecień w wysokości 1.498,68 zł, a od J. sp. z o.o. z siedzibą w S. w kwocie 416,54 zł. zatem suma wynagrodzenia należnego od obu spółek osiągnęły kwotę minimalnego wynagrodzenia pracowniczego więc umowy zlecenia zawarte z ubezpieczonym przez obie spółki winny rodzić obowiązek ubezpieczenia. Natomiast w maju 2017 r. ubezpieczony nie osiągnął przychodu z żadnej z zawartych umów zleceń (ani z odwołującą, zawartą w dniu 1 maja 2017 r., ani z J. sp. z o.o. z siedzibą w G. - umowa z 6 lutego 2017 r., ani z J. sp. z o.o. z siedzibą w S. - umowa z 27 marca

2017 r.), co w ocenie Sądu Okręgowego uzasadniało wniosek, że wszystkie te umowy rodziły obowiązek ubezpieczeń.

Za czerwiec 2017 r. odwołująca się spółka wypłaciła ubezpieczonemu wynagrodzenie w wysokości 965,95 zł (w lipcu 2017 r.) z tytułu umowy zawartej w dniu 2 czerwca 2017 r. P. sp. z o.o. z siedzibą w W., z tytułu umowy zawartej 1 czerwca 2017 r., wypłaciła ubezpieczonemu wynagrodzenie za ten miesiąc obowiązywania umowy także dopiero w lipcu 2017 r. w wysokości 1.487,56 zł, zatem wynagrodzenie należne od P. sp. z o.o. w skali miesięcznej za czerwiec i lipiec 2017 r. obowiązywania umowy zlecenia z tą spółką, nie osiągnęło wysokości minimalnego wynagrodzenia pracowniczego, toteż umowy zawarte z obydwoma spółkami rodziły obowiązek ubezpieczenia. W czerwcu 2017 r. ubezpieczony nie osiągnął przychodu z żadnej w zawartych umów zleceń (ani z odwołującą, zawartą w dniu 1 maja 2017 r., ani z J. sp. z o.o. z siedzibą w G. - umowa z 6 lutego 2017 r., ani z P. - z tytułu umowy zawartej od 1 czerwca 2017 r., ani z J. sp. z o.o. z tytułu umowy z 27 marca 2017 r., co uzasadniało wniosek, że wszystkie te umowy rodziły obowiązek ubezpieczeń.

Za lipiec 2017 r. odwołująca się spółka wypłaciła ubezpieczonemu wynagrodzenie w wysokości 3.191,82 zł w lipcu, zatem wynagrodzenie od odwołującej się spółki osiągnęło kwotę przewyższającą minimalne wynagrodzenie pracownicze, tj. 2000 zł brutto (1.459,48 zł netto), ale skoro wynagrodzenie należne od P. sp. z o.o. w skali miesięcznej za czerwiec i lipiec 2017 r. obowiązywania umowy zlecenia z tą spółką nie osiągnęło wysokości minimalnego wynagrodzenia pracowniczego, to umowy zawarte z obydwoma spółkami rodziły obowiązek ubezpieczenia w miesiącu lipcu 2017 r. Przychód osiągnięty w lipcu 2017 r. od spółki, z którą ubezpieczonego równolegle wiązała umowa zlecenia (wypłata od P. za prace wykonaną w czerwcu 2017 r. na poziomie 1.487,52 zł netto), co prawda przekraczał kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, jednakże to na odwołującej się spółce, z którą jako pierwszą zawarto umowę zlecenia w 2016 r., kontynuowaną w 2017 r. spoczywał obowiązek odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne od przychodu osiągniętego w tej spółce w lipcu 2017 r.

Za sierpień 2017 r. odwołująca się spółka nie naliczyła ani nie wypłaciła ubezpieczonemu wynagrodzenia w ogóle, natomiast P. sp. z o.o. z siedzibą w W.

wypłaciła ubezpieczonemu we wrześniu 2017 r. wynagrodzenie za sierpień w wysokości 1.487,56 zł ale skoro wynagrodzenie należne od P. sp. z o.o. w skali miesięcznej za sierpień i wrzesień 2017 r. obowiązywania umowy zlecenia z tą spółką także nie osiągnęło wysokości minimalnego wynagrodzenia pracowniczego, to umowy zawarte z obydwoma spółkami rodziły obowiązek ubezpieczenia w miesiącu sierpniu i wrześniu 2017 r.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w celu oceny istnienia obowiązku zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ustalenia zbiegu tytułów ubezpieczeń nie jest istotna data (miesiąc) wypłaty wynagrodzenia.

Analizując art. 9 ust. 2c oraz art. 9 ust. 2 ustawy systemowej, Sąd pierwszej instancji przyjął, że zleceniobiorca podlega obowiązkowo ubezpieczeniom z każdej umowy do momentu uzyskania (w wyniku sumowania) przychodu w wysokości co najmniej minimalnej płacy. Obowiązkiem ubezpieczenia nadal objęta jest pierwsza umowa zlecenia. Jeśli jednak podstawa wymiaru składek z tej umowy jest niższa od 2.000 zł brutto (czyli kwoty minimalnej płacy w 2017 r.), to kolejna umowa także będzie podlegać oskładkowaniu. Innymi słowy, obowiązek odprowadzania składek do ZUS dotyczyć będzie wszelkich umów zleceń, tak żeby wynagrodzenie z nich osiągnęło pułap wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Jeśli zarobki ubezpieczonego z pierwszej umowy zlecenia albo kilku zawartych jednocześnie nie przekroczą wysokości minimalnego wynagrodzenia, będzie musiał zgłosić do ZUS drugą i ewentualne kolejne umowy albo wszystkie zawarte równoległe umowy aż do osiągnięcia tego limitu. Dopiero od kolejnej umowy przekraczającej kwotę 2.000 zł brutto nie będzie istniał obowiązek opłacania składek.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że skoro w art. 9 ust. 2c ustawy systemowej mowa jest o ustalaniu podstawy wymiaru składek w danym miesiącu kalendarzowym i porównywania jej do kwoty minimalnego wynagrodzenia to należy mieć na uwadze, że płatnik składek zatrudniający zleceniodawcę w celu oceny czy ma obowiązek zgłoszenia zleceniobiorcy do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i wypadkowego powinien mieć wgląd w umowy i dowody wypłat wynagrodzeń od innych zleceniodawców.

W ocenie Sądu pierwszej instancji prawo wyboru tytułu do ubezpieczeń społecznych, w świetle art. 9 ust. 2c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,

przysługuje, o ile zostaną spełnione następujące warunki: w danym miesiącu łączna podstawa wymiaru składek wynosi co najmniej tyle, ile minimalne wynagrodzenie za pracę, ubezpieczony spełnia jednocześnie warunki do objęcia ubezpieczeniami z innych tytułów. Sąd Okręgowy wskazał, że norma wynikająca z art. 9 ust. 2c nie wyłącza działania normy wynikającej z art. 9 ust. 2, a jedynie ją doprecyzowuje, dodając dodatkowy warunek w zakresie dobrowolności w wyborze przez zleceniodawcę umów, z których będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i wypadkowemu w postaci wysokości osiągniętego przychodu. Zmieniony art. 9 ust. 2 zawiera wprawdzie zapis „z zastrzeżeniem ust. 2c”, jednakże dotyczy on kwestii dobrowolnego objęcia ubezpieczeniem z innych tytułów, nie zaś kwestii objęcia ubezpieczeniem z tytułu, który powstał najwcześniej. Skoro, jak wynika z art. 9 ust. 2c ustawy, osoba, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4, której podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a, spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym również z innych tytułów, to należy mieć na uwadze wysokość wynagrodzenia należną w przeliczeniu na miesiąc kalendarzowy.

Sąd pierwszej instancji uznał, że argument odwołującego się, że ubezpieczony samodzielnie dokonał wyboru, z tytułu jakiej umowy podlegać będzie ubezpieczeniom, nie jest wystarczający i nie może uwolnić odwołującej się spółki od obowiązku zgłoszenia J. B. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego i rentowego oraz wypadkowego. Wybór taki może być dokonany tylko i wyłącznie z zachowaniem zasady określonej w art. 9 ust. 2c ustawy systemowej, a ta zasada w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie została zachowana jak wykazuje analiza wysokości wypłat wynagrodzeń za poszczególne miesiące kalendarzowe z J. sp. z o.o. z siedzibą w G., J. sp. z o.o. z siedzibą w S. oraz z P. Spółki z o.o. w porównaniu z wysokościami wynagrodzeń wypłaconymi za poszczególne miesiące pracy z Agencją Ochrony „J.” sp. z o.o. sp. k. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzi do wniosku, iż w miesiącach: od 1 stycznia 2016 r. do 28 lutego 2017 r. oraz od 1 maja 2017 r. podstawa wymiaru składki za ubezpieczonego J. B. z tytułu

wypłaty wynagrodzenia należnego za poszczególne miesiące pracy umowy kontynuowanej nieprzerwanie od 1 stycznia 2017 r. ze skarżącą spółką nie wynosiła kwoty minimalnego wynagrodzenia. Zatem płatnik składek, z którym zawarta była pierwsza umowa zlecenia tj. Agencja Ochrony „J.” sp. z o.o. sp. k., powinien odprowadzić składki za ubezpieczonego.

Złożone przez zleceniobiorcę oświadczenia nie zwalniały odwołującej się spółki od odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne za zleceniobiorcę w okresie wskazanym przez organ nie tylko z przyczyn wskazanych powyżej, ale także z tej racji, że ubezpieczony w okresie obowiązywania umów zlecenia miał status emeryta od 6 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy wskazał, że w tej kwestii wypowiadał się niejednokrotnie Sąd Najwyższy i wskazał, że płatnik składek, nawet jeśli posiada takie oświadczenie, a okaże się ono niezgodne ze stanem faktycznym, nie chroni to płatnika przed obowiązkiem opłacenia zaległych składek na ubezpieczenia społeczne. Oświadczenie pomaga odzyskać płatnikowi składki, ale wcześniej te należności płatnik musi sam uregulować. Z uchwały Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2013 r., (III PZP 6/13) wynika, że termin przedawnienia roszczenia płatnika składek z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, będącego następstwem zapłaty przez niego składek na ubezpieczenia społeczne, rozpoczyna bieg od dnia zapłaty tych składek przez pracodawcę. To orzeczenie ma odpowiednie zastosowanie także do zleceniobiorców.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 4 października 2019 r., III AUa (...) wskutek apelacji wniesionej przez płatnika składek, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i poprzedzając go decyzję organu rentowego z 14 lipca 2017 r. w części, w ten sposób, że stwierdził, iż J. B. nie podlega, jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia w Agencji Ochrony „J.” Spółce z o.o. Spółce komandytowej z siedzibą w W. obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 do 14 lipca 2017 r. u płatnika składek Agencji Ochrony „J.” Spółki z o.o. Spółki komandytowej z siedzibą w W.. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia dotyczące stanu faktycznego poczynione przez Sąd pierwszej instancji ale dokonał częściowo odmiennej oceny prawnej.

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że ubezpieczony w 2017 r. miał zawarte dwie umowy zlecenia z innym niż odwołująca się spółka, płatnikiem. W rezultacie

ubezpieczony otrzymał z tytułu tych umów wynagrodzenie przelewem na rachunek bankowy w lipcu 2017 r. (za czerwiec i lipiec). Równocześnie ubezpieczony w dniu 2 czerwca 2017 r. zawarł umowę zlecenia z odwołującą się spółką (Agencją Ochrony „J.” Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w W.). W konsekwencji ubezpieczony otrzymał z tytułu tej umowy zlecenia wynagrodzenie przelewem na rachunek bankowy w lipcu 2017 r. (dwa oddzielne przelewy), za czerwiec i lipiec 2017 r. Ubezpieczony zawierając z odwołującą się spółką umowę zlecenia złożył jej oświadczenie wskazujące, że od 1 lutego 2017 r. pobiera emeryturę i jest to jedyny tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że w przypadku gdy ubezpieczony nie otrzyma w danym miesiącu żadnych wypłat, mimo że należały mu się one na podstawie umowy, składki na ubezpieczenia za dany miesiąc nie będą naliczane. Tego typu zaległe należności będą naliczane przy ustalaniu podstawy wymiaru składki w miesiącu, w którym zostały ubezpieczonemu faktycznie wypłacone. Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że powyższy pogląd został potwierdzony w orzecznictwie. Nie jest dopuszczalne uwzględnianie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników lub zleceniobiorców jakichkolwiek wierzytelności, które nie stały się przychodem ze stosunku pracy lub umowy zlecenia (umowy o świadczenie usług), w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych. Przychód powstaje bowiem dopiero w momencie jego rzeczywistego otrzymania lub postawienia do dyspozycji (wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z 8 marca 2018 r., III AUa (...), Legalis nr 1760260). Dlatego, w ocenie Sądu drugiej instancji, Sąd Okręgowy nieprawidłowo wywiódł, że ubezpieczony w spornym okresie od 1 do 14 lipca 2017 r. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu i rentowemu z tytułu umów zawartych z odwołującą się spółką. W spornym okresie ubezpieczony otrzymywał przychód w postaci emerytury i wynagrodzenia z umów zlecenia zawartych z trzema różnymi podmiotami. Sąd Apelacyjny wskazał, że skoro zbieg tytułów do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych rozstrzyga się osobno w każdym miesiącu kalendarzowym, to stosując art. 9 ust. 2 ustawy systemowej należało uznać, że ubezpieczony podlegał u odwołującej się spółki obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w miesiącach, w których nie uzyskiwał on przychodów. Z kolei w miesiącach, w których ubezpieczony uzyskiwał przychody

- nie podlegał on obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym u odwołującej się spółki z tytułu umowy zlecenia, ponieważ swoimi oświadczeniami wybrał/zmienił tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na umowę zlecenia z innym płatnikiem, a zbieg ten w lipcu 2017 r. był skuteczny, ponieważ w tych miesiącach trwała równolegle umowa zlecenia z innym płatnikiem, a łączna podstawa wymiaru składek z tego tytułu osiągała w każdym z tych miesięcy kwotę określoną w art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy systemowej.

Odnosząc się natomiast do zakresu zaskarżenia wskazanego w apelacji odwołującej się spółki, Sąd Apelacyjny stwierdził, że we wskazanym przez nią okresie: 1-14 lipca 2017 r. ubezpieczony J. B. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu umowy zlecenie zawartej z odwołującą się spółką. W powyższym okresie dochodziło bowiem do tzw. zbiegu tytułów do ubezpieczenia. Wobec dokonania przez ubezpieczonego skutecznego wyboru tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, na uwzględnienie zasługiwało odwołanie co do uznania, że ubezpieczony J. B. nie podlegał przez u płatnika składek Agencja Ochrony „J.” Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w W. obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu w okresie od 1 do 14 lipca 2017 r.

Organ rentowy w całości zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną, zarzucając w podstawach skargi naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: Naruszenia prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 9 ust. 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300), przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wyrażającą się w stwierdzeniu, że zleceniobiorca ma prawo wyboru tytułu ubezpieczenia, w sytuacji gdy w miesiącu, w którym dokonuje wyboru nie osiąga żadnego przychodu i nie jest w stanie określić wysokości przychodu osiąganego w następnych okresach czasu z uwagi na fakt, że wysokość wynagrodzenia jest uzależniona od ilości przepracowanych godzin; 2) art. 9 ust. 2c ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, przez błędną wykładnię wyrażającą się przyjęciem do podstawy wymiaru wysokości wynagrodzenia wypłaconego za okres dwóch miesięcy, podczas gdy powyższy przepis stanowi o miesięcznej podstawie wymiaru; 3) art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń

społecznych, przez naruszenie zasady solidaryzmu społecznego, przejawiającej się akceptacją braku proporcjonalności pomiędzy okresem pracy i wynagrodzeniem uzyskanym przez ubezpieczonego, a wysokością składki odprowadzonej na ubezpieczenia społeczne. Organ rentowy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w sytuacji uznania przez Sąd Najwyższy, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującej się Spółki na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Płatnik składek w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej uzasadniały uwzględnienie jej wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Sprawy z udziałem odwołującej się spółki, w których występował analogiczny problem prawny powstały na tle zbliżonych stanów faktycznych, były już rozpatrywane przez Sąd Najwyższy (por. m. in. wyroki: z 22 października 2020 r., II UK 337/19, LEX nr 3276981, II UK 362/19, LEX nr 3068803 oraz z 27 stycznia 2021 r., II USKP 2/21, LEX nr 3112885; z 14 kwietnia 2021 r., II USKP 111/21, LEX nr 3224267; z 17 marca 2021 r., II USKP 95/21, LEX nr 3149317; z 4 lutego 2021 r., II USKP 14/21, LEX nr 3117733; z 27 stycznia 2021 r., II USKP 2/21, LEX nr 3112885, z 7 października 2021 r., II USKP 169/21, LEX nr 3262209).

Skarga kasacyjna dotyczy okresu od 1 do 14 lipca 2017 r. w zakresie zmiany dokonanej zaskarżonym wyrokiem i uznania, że J. B. we wskazanym okresie nie podlegał, jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia w Agencji Ochrony „J.” Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w W. obowiązkowym ubezpieczeniom u płatnika składek. W spornym okresie ubezpieczony miał równolegle podpisane umowy zlecenia z innymi podmiotami: P., J., J..

Jak wynika z ustaleń faktycznych, z tytułu zawartej z P. sp. z o.o. z siedzibą w W., od 1 czerwca 2017 r., na czas nieoznaczony umowy zlecenia J. B. otrzymał wynagrodzenie w lipcu 2017 r. przelewem z 13 lipca 2017 r. w kwocie 1.487,56 zł za prace wykonane w czerwcu 2017 r. Natomiast przelewem z 13 września 2017 r. na kwotę 1.487,56 zł otrzymał od tej spółki wynagrodzenie za prace wykonaną w sierpniu 2017 r. Nie ustalone, czy za miesiąc lipiec wynagrodzenie zostało wypłacone ubezpieczonemu przez P. sp. z o.o. z siedzibą w W.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynikało, że za lipiec 2017 r. odwołująca się spółka wypłaciła ubezpieczonemu wynagrodzenie w wysokości 3.191,82 zł. Natomiast przychód osiągnięty w lipcu 2017 r. od spółki P., z którą ubezpieczonego równolegle wiązała umowa zlecenia, został uzyskany za prace wykonaną w czerwcu 2017 r. Natomiast Sąd Apelacyjny stwierdził, że ubezpieczony w spornym okresie od 1 do 14 lipca 2017 r. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu i rentowemu z tytułu umów zawartych z odwołującą się spółką, ponieważ w spornym okresie otrzymywał przychód w postaci emerytury i wynagrodzenia z umów zlecenia zawartych z trzema różnymi podmiotami. Sąd Apelacyjny uznał ponadto, że w związku ze złożeniem przez ubezpieczonego oświadczenia dotyczącego wyboru płatnika, nie można było stwierdzić, iż podlegał on ubezpieczeniu z tytułu umowy zawartej z odwołującą się spółką.

Sąd Apelacyjny zajął stanowisko, że skoro zbieg tytułów do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych rozstrzyga się osobno w każdym miesiącu kalendarzowym, to stosując art. 9 ust. 2 ustawy systemowej należało stwierdzić, że ubezpieczony podlegał u odwołującej się spółki obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w miesiącach, w których nie uzyskiwał on przychodów. Z kolei w miesiącach, w których ubezpieczony uzyskiwał przychody - nie podlegał on obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym u odwołującej się spółki z tytułu umowy zlecenia, ponieważ swoimi oświadczeniami decydował o tytule do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na umowę zlecenia z innym płatnikiem. Zbieg ten w lipcu 2017 r. był skuteczny, ponieważ w tych miesiącach trwała równolegle umowa zlecenia z innym płatnikiem, a łączna podstawa wymiaru

składek z tego tytułu osiągała w każdym z tych miesięcy kwotę określoną w art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy systemowej.

Stanowisko Sądu Apelacyjnego nie jest prawidłowe. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że powołany w uzasadnieniu przyjętego stanowiska przez Sąd drugiej instancji wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z 8 marca 2018 r., III AUa (...), (Legalis nr 1760260) został uchylony wyrokiem Sądu Najwyższego z 20 listopada 2019, I UK 265/18 (niepublikowany).

W dalszej kolejności należało uwzględnić, że ubezpieczony wykonywał w tym samym okresie pracę na podstawie co najmniej dwóch umów zlecenia zawartych z różnymi podmiotami (płatnikami). Otrzymywał on wynagrodzenie raz na dwa miesiące (lub go nie otrzymywał). W przypadku rozbicia wynagrodzenia otrzymanego przez ubezpieczonego na poszczególne miesiące jego wysokość u żadnego ze zleceniodawców nie przekroczyłaby wynagrodzenia minimalnego. Nie mniej jednak, w świetle dotychczasowych ustaleń, za pracę w miesiącu lipcu 2017 r. tylko odwołująca się spółka wypłaciła ubezpieczonemu wynagrodzenie w wysokości 3.191,82 zł.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 22 października 2020 r., II UK 337/19 (LEX nr 3276981), stosując art. 9 ust. 2c ustawy systemowej - użytego w tym przepisie pojęcia „podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe” nie można interpretować, posługując się art. 18 ust. 1 tej ustawy i utożsamiać go z przychodem zdefiniowanym w jej art. 4 pkt 9. Użyty w art. 9 ust. 1a ustawy systemowej zwrot „podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe” należy rozumieć jako wynagrodzenie za pracę wynikające z treści stosunku pracy, a nie jako przychód zdefiniowany w art. 4 pkt 9 tej ustawy (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 lutego 2013 r., I UK 484/12, OSNP 2013 nr 23-24, poz. 28; z 18 kwietnia 2018 r., III UK 54/17, LEX nr 2555096 oraz z 13 grudnia 2018 r., I UK 58/18, OSNP 2019 nr 7, poz. 88). Dlatego trzeba rozdzielić samą instytucję podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu i rentowym od instytucji następczego ustalania wysokości składek oraz podstawy ich wymiaru. Jeżeli zatem pracownik podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie ważnego stosunku pracy (art. 9 ust. 1 ustawy systemowej), którego elementem jest wynagrodzenie w wysokości co najmniej

minimalnego wynagrodzenia w przeliczeniu na okres jednego miesiąca i praca ta jest wykonywana, co nakłada na pracodawcę obowiązek wypłaty za nią uzgodnionego wynagrodzenia, to należy uznać, że pracownik ten nie podlega również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów na podstawie art. 9 ust. 1a ustawy systemowej w sytuacji, gdy nie dochodzi do wypłaty należnego mu wynagrodzenia za pracę za dany okres, co jest równoznaczne z brakiem przychodu ze stosunku pracy w tym okresie w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy systemowej, mającego znaczenie dla określenia podstawy wymiaru składek zgodnie z jej art. 18 ust. 1. Tak samo należy rozumieć pojęcie „podstawy wymiaru składek” z art. 9 ust. 2c ustawy systemowej z tytułu umowy o świadczenie usług. Dlatego za wadliwe należy uznać założenie przyjęte przez Sąd Apelacyjny, że w przypadku zbiegu tytułów ubezpieczeń, trzeba brać pod uwagę wyłącznie faktyczny przychód (wypłacone wynagrodzenie) uzyskany w danym miesiącu kalendarzowym przez zleceniobiorcę jako podstawę wymiaru składek w danym miesiącu z poszczególnych umów zlecenia. Istotne nie jest bowiem określenie wysokości należnych składek za dany miesiąc, ale określenie, czy zleceniobiorca podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu wykonywania umowy zlecenia (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej).

Sąd Najwyższy podziela stanowiska wyrażone w wyroku z 26 maja 2021 r., II USKP 99/21 (LEX nr 3245380) i z 25 listopada 2021 r., II USKP 80/21 (LEX nr 3275345), że wraz z wprowadzeniem art. 9 ust. 2c ustawy systemowej o wyborze tytułu ubezpieczenia nie decyduje termin wypłaty wynagrodzenia (przychodu), lecz sama podstawa ubezpieczenia łączona z minimalnym wynagrodzeniem. Skoro przesłanką wyłączenia podlegania ubezpieczeniu na podstawie zlecenia jest uzyskanie wynagrodzenia z równoległego zlecenia w wysokości nie niższej niż wynagrodzenie minimalne uzyskane w danym miesiącu rozliczenia podstawy składek, to w równym stopniu miarę tę należy odnosić do sytuacji, gdy w drugim zleceniu strony ustalają płatność wynagrodzenia dopiero co drugi miesiąc i wynagrodzenie za dwa miesiące pracy jest równe lub niewiele wyższe niż minimalne wynagrodzenie ustawowe. W takiej sytuacji wartość średniego miesięcznego wynagrodzenia jest niższa od minimalnego, co nie pozwala ubezpieczonemu na „rezygnację” z ubezpieczenia z tytułu zlecenia u drugiego

(pierwszego) zleceniodawcy (art. 9 ust. 2 i ust. 2c ustawy systemowej). Wykładnia funkcjonalna przemawia więc za wnioskiem, że nie wystarcza skumulowanie wynagrodzenia za dwa miesiące, aby „zrezygnować” z ubezpieczenia z drugiego zlecenia, gdyż wybór ubezpieczenia jest uwarunkowany uzyskaniem w drugim zleceniu co najmniej wartości średniej nie niższej niż minimalna wysokość wynagrodzenia w każdym miesiącu. W powołanym wyroku z 22 października 2020 r., II UK 337/19, (LEX nr 3276981), Sąd Najwyższy stwierdził, że „art. 9 ust. 2c u.s.u.s. wprowadza obligatoryjne uwzględnienie innych tytułów w sytuacji, gdy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Ustawa nie wskazuje przy tym, że chodzi jedynie o „częściowe” podleganie ubezpieczeniom z innych tytułów. Oznacza to, że jako podstawę wymiaru składek należy uwzględnić cały przychód z kolejnej umowy - zlecenia, a nie tylko jego część, która uzupełnia przychód z umowy pierwszej do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.”

Obowiązujące przed 1 stycznia 2017 r. przepisy nie przewidywały obowiązku comiesięcznej wypłaty wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia zawartych na okres dłuższy niż miesiąc i w ustalonej minimalnej stawce godzinowej. Niemniej funkcjonowały przepisy odnoszące się do minimalnego wynagrodzenia za pracę, przy uwzględnieniu art. 85 § 2 k.p., który zobowiązuje do wypłaty wynagrodzenia za pracę co najmniej raz w miesiącu, w stałym i ustalonym z góry terminie. W związku z tym unormowaniem pozostaje ustawa systemowa, która w stosunku do wszystkich płatników wprowadza obowiązek raportowania co miesiąc o podstawie wymiaru składki (art. 41 ust. 3 pkt 4 lit. b). Ten aspekt decyduje zaś o sposobie rozumienia art. 9 ust. 2c ustawy systemowej, a konkretnie o tym, że porównanie podstawy wymiaru składki z minimalnym wynagrodzeniem za pracę następuje (i następowało) w ujęciu miesięcznym.

Ponieważ sprawa nie dotyczy wysokości składki, ubocznie jedynie wyrazić można pogląd, że art. 9 ust. 2c ustawy systemowej wprowadza obligatoryjne uwzględnienie innych tytułów w sytuacji, gdy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Ustawa nie wskazuje przy tym, że chodzi jedynie o „częściowe” podleganie ubezpieczeniom z innych tytułów. Oznacza to, że

jako podstawę wymiaru składek należy uwzględnić cały przychód z kolejnej umowy - zlecenia, a nie tylko jego część, która uzupełnia przychód z umowy pierwszej do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Z przepisu nie wynika także, aby granicą podstawy wymiaru składek miała być kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę. Kwota ta ma bowiem znaczenie tylko dla zastosowania reguły szczególnej z art. 9 ust. 2c ustawy systemowej, stanowiąc element jej hipotezy. Nie jest ona natomiast wskazana w jej dyspozycji. W konsekwencji należałoby uznać, że obciążony składką na ubezpieczenia jest cały przychód z umowy - zlecenia stanowiącej na mocy art. 9 ust. 2c ustawy systemowej kolejny tytuł ubezpieczenia.

Wprawdzie ubezpieczony, podpisując umowę zlecenia, złożył oświadczenie, że nie podlega z tytułu tej umowy obowiązkowym ani dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym, jednakże oświadczenie to nie zwalnia odwołującej się Spółki z obowiązku odprowadzania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne za ubezpieczonego w spornym okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji. Ustawodawca wskazał bowiem wprost w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej, że osoby mające ustalone prawo do emerytury lub renty, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli równocześnie nie pozostają w stosunku pracy (art. 9 ust. 4a tej ustawy), a więc nie pozostawił stronom alternatywy w tym zakresie. Sam fakt, że ubezpieczony w dacie zawierania umów zlecenia ze zleceniodawcami posiadał „prawo do świadczenia emerytalnego”, nie podlegając pracowniczemu zatrudnieniu i złożył wymienione wyżej oświadczenie, nie zwalniał odwołującej się Spółki z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 oraz art. 108 § 2 k.p.c.